

PROPRIETAR—DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
M.A.J., JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE

conform regulamen. de a-
plicare a tarifului comer-
cial, categoria V.

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foile înscrise în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare săptămână

O s a n a !

(ch.) Când a așezat Mântuitorul Impă-
răția Bisericii Sale pe pământ, a făcut-o în o
ară anumită și în mijlocul unui popor anu-
mit. Frământările care au întovărășit tot tim-
pul formațiunea acestui așezământ dumnezeesc
tore oameni este o permanentă mărturie a
apozitiei ce I se face lui Dumnezeu, aș zice
schematic, din partea omului, și o icoană în
miniatură a ceea ce vor face toate popoarele
din toate țările și din toate vremurile acestei
opere divine, până la consumarea ei.

Neamul creștinesc nu face deloc excepție,
deși e creștinesc, ci tocmai el este acela care
organizează toate mișcărilor — că neamul cel
altru — pentru și contra lui Isus Hristos.

Câte suflete au profitat pe vremea Mân-
tuitorului de lucrarea Lui în ele, și îl iubeau
cu gingășie, cu deplină delicateță și cu mare
intensitate, așa încât pentru ele a fost de tot
brească explozia de bucurie și de adorare a
Fiului lui David pe care îl purtau cu osanale
pe străzi — cum îl purtau și în inimă — „de
să cutremurat întreg Ierusalimul!“ — Câte
suflete sunt și azi, semănate ca niște flori
cumpe pe întinderea satelor răslețe și în ră-
dănițele încărcate de rod ale mănăstirilor,
care își iubesc Stăpânul și comoara cu cea
mai fidelă alipire în faptă și în împreună-
simțire, gata oricând să isbucnescă în im-
nari de laudă și de preamărire a Fiului lui
Dumnezeu întromenit!

Câți erau atunci, mai ales între cei sus
pusi, cari ignorau și voiau să ignoreze
„fiul lui Iosif din Nazaret“, pentru ca la
prima ocazie să dea în El, să-l înlăture cu
vite preț, fie și prinucidere vicleană! —
Câți fac și azi la fel!

Câți erau atunci gură-cască, fără să știe
de vor și de ce trăesc, gata să strige, azi
„osana!“, iar mâine răstignește-! — Cât e
de mare și azi turma ignoranților, a nepăsăto-
rilor, a celor înglodați în grija: „ce vom
mânca, ce vom bea și cu ce ne vom îmbrăca“,
turma acelor „pierde-vară“, cari fac vară din
viața lor!

E mare taina științei aceleia prin care
ești legat de Dumnezeu și ești înrolat soldat
al împărăției Lui în așa fel, încât orice faci
și oriunde mergi ești ca pe o cale cu El,
aruncând haina sufletului tău înaintea Lui,
aruncând florile faptei tale asupra Lui, ru-
pând și fluturând ramurile simțemintelor tale
în cinstea Lui și strigând din toată ființa ta
închinat: Osana! Bine este cuvântat cel ce
vine întru numele Domnului!

Ai tu știința aceasta?

Creștinism teoretic

— Să ne întoarcem la credința vie a strămoșilor! —

(s. v.) Cu toate prilejurile accentuăm
vechimea creștinismului la români, nașterea
noastră oarecum simultană ca popor și adepți
ai Evangheliei. Mai stăruim, adeseori, că ade-
vărul a dus în lume de Isus s'a altoit ușor
în sufletul noului popor, al cărui substrat pu-
ternic îl formau „tracii cei nemuritori“, adică
o seminție care credea în nemurirea sufletului,
și era aproape monoteist.

Urmarea, concluzia logică a acestor ade-
văruiri istorice ar trebui să fie constatarea în
viața de toate zilele a unui creștinism viu,
activ, deci a unei vieți morale superioare, a
unei puternice conștiințe a cinstei și a drep-
tății, cum ar fi natural la un popor încreștinat
aproape cu două milenii înainte.

Constatarea se poate face însă aproape
numai referitor la păturile mari ale poporului,
și nu și la clasa suprapusă: clasa intelectua-
lilor, a meseriașilor, a muncitorilor din uzine,
așa numiții proletari industriali.

Câtă vreme societatea românească se
compunea numai din plugari și păstori, din
vodă și boerii lui, și dintr'o clasă de mește-
șugari autohtoni, dincolo de munți, iar din-
coace din „sate și preoți“, se poate afirma,
că întreg poporul român n'a fost creștin nu-
mai în teorie, ci și în practica vieții. Toate
straturile sociale trăiau în legătură intimă de
ascultare și venerațiune cu depositara cre-
dinței și a mijloacelor de mântuire, care este
Biserica lui Hristos.

Voivozii ca și boerii se închinau zilnic,
țineau posturile, se apropiau de sf. Taine,
clădeau biserici și mănăstiri, și trăiau cu ma-
sele mari ale poporului nu numai într'o uni-
tate de credință și de disciplină etică, ci și
în legăturile de protecție părintească a celui
sărac față de cel avut.

Pe vremea aceea nu erau nici ciocoi,
nici arendași, nici boeri cari să trăiască în
străinătăți, lăsându-și moșiile pe mâna strei-
nilor. Nu erau nici târgoveți români băștinași,
meșteșugari, cari să se fi deosebit prea mult
prin cultură, ca și boerii de altfel, de marea
masă țărănească.

Câtă vreme au stăpânit domniile, boe-
rimea, negustorii și meșteșugarii autohtoni,
— creștinismul se practica de totalitatea nea-
mului. Moralitatea privată și publică, cinstea,
„d dreptatea“, nu erau lozinci goale. Ci reali-
tăți, stând la temeiurile tari ale dăinuirii ro-
mânești în scurgerea necurmată a vremurilor
pline de primejdie pentru noi.

Odată cu Domniile străine, cu amestecul
clasei boerești cu sânge străin odată cu ivirea
arândașilor, a „ciocoilor“, a invaziei elemen-

tului semit din Nord; odată cu trimiterea de
tot mai mulți tineri la școlile Apusului, odată
cu invadarea culturii și a civilizației moderne,
— sau numai cu spoiala lor — clasa supra-
pusă s'a diferențiat sub raportul vieții reli-
gioase, a trăirii etice creștine, tot mai mult
de masele mari ale poporului, rămânând me-
reu ca un element de desagregare morală și
pentru popor, prin pildă și tratament.

Straturile sociale suprapuse au ajuns, din
deceniu în deceniu, tot mai mult adeptele
unui pur formalism creștin.

Din creștini practici au ajuns creștini cu
numele, creștini teoretici, și o mare parte,
poate covârșitoare, a intelectualilor români, și
mixtura rămasă pe urma amestecului cu
străinii a clasei de sus, și amestecul cu
străinii a clasei mijlocii care ne-a mai rămas
după invazia semită, și clasa ce se infiripa
a muncitorilor industriali.

Viața românească nu mai prezintă —
mai ales la răsăritul Carpaților — de cel pu-
țin un veac, caracterele unui creștinism activ,
ci un formalism gol, o tradiție poate vene-
rabilă, dar pusă la arhiv. Și aceasta nu din
motivul că masele mari ale poporului s'ar fi
depărtat prea mult de traiul creștin al stră-
moșilor, ci pentru că aspectul vieții publice,
naționale, nu-l dă, nu-l imprimă poporul, ci
pătura suprapusă: aristocrația financiară, cea
intelectuală, clasa mijlocie și muncitorimea
manuală. Interesele lor se împletesc și ea la
suprafață în viața publică și de Stat. Păturile
largi, țărănești, creștine active încă, nu-și im-
primă caracterul lor pe viața publică sau po-
litică. Și când, sporadic, din rândurile lor se
strecoară unii în clasele suprapuse, părăsesc
și ei trăirea creștină după pilda ce o au în
față.

De câteori e vorba deci de o reîncrești-
nare la noi, trebuie să ne gândim în primul
rând la cei din păturile suprapuse, cari mai
sunt adepții unui creștinism teoretic numai,
condamnați la un indiferentism greu față de
practica credinței.

Cine-i va schimba în creștini activi?
Cine-i va reintegra în spiritualitatea creștină
a poporului? Cine va face iarăși din toate
straturile sociale un bloc etic unitar creștin?

De sigur numai Biserica. Și numai o Bi-
serică ea însăși vie, prin slujitorii ei, pilde de
creștini practicând credința și morala evan-
ghelică. Slujitori cari cunosc doctrina, se fac
apostoli ai ei, trăind ei mai întâi legea morală.

Pentru că un orb dacă duce de mână alt
orb, cad amândoi în groapă.

Cuvinte părintești

Atât Preasfințitul Iuliu al Clujului, cât și Preasf. Alexandru al Maramureșului, s'au îndreptat cu luminate *pastorale* către fiii lor sufletești.

P. S. Iuliu al Clujului în eamnă la pocăință și la încredere în Dumnezeu milelor, care poate mântui din toate năcazurile câte se abat asupra muritorilor. „Inoim porunca din trecut — rânduește Preasf. Sa — de a trece, necondiționat, împrumutat în satele învecinate ca să aibă prilej toți credincioșii de a se putea mărturisi și la preot venit din afară. Dorim să înlesnim, astfel, puțința primenirii sufletești a tuturor credincioșilor, luând darul iertării, câștigat de Domnul cu jertfa vieții Sale pe sfântul lemn al Crucii și pacea sufletului întru iertare.

Avem darul. Să facem să rodească rod sfânt de viață. Să coborâm darul în sufletul tuturor, dela prunc până la moșneag. Să simtă, cu toții, că Domnul cu acest dar este în sufletul lor, în familia lor, în casa lor. Cu ei. Mângâierea va fi mare, puterea de viață multă. Viață deplină.

Dragii mei, în postul mare plecați genuchii în fața Domnului, cereți iertare, luați deslegare, luați pacea Domnului în suflet. Urcăți calea postului mare cu suflet creștinesc spre ziua luminată a *Inverii*.

Pentru aceasta să ne rugăm cu rugăciunea sfintei slujbe a înainte-sfințitelor, din postul mare: „*dă-ne nouă, bunule, lupta cea bună să o luptăm, calea ajunului să o plinim, credința nedespărțită să o păzim, capetele nevăzuților balauri să le sfărâmăm și învingători ai păcatului să ne dovedim și fără de osândă să ajungem să ne închinăm și sfintei Inverii*“.

Preasf. Alexandru al Maramureșului deosebit le leagă de inimă fiilor săi sufletești să desprindă faptele milei creștine față de toți cei lipsiți, printre cari, de când cu noua stăpânire, se află și preoții. „*Intre cei năcăjiți și lipsiți — lămurește Preasf. Sa, cari nu pot să întindă mâna de cerșitor, sunt — o știm cu siguranță*

— și destui preoți de ai Noștri, cari de șase luni încheiate sunt fără orice plată dela stat, trăind (intre ei mulți cu copii pe la școli, cum li-se cere) numai din ajutoarele ce putem să le întindem dela Vlădicie și puținul ce pot să adune, după slujbele lor, de pe sate. În multe părți li-s'a luat și pământul primit prin reforma agrară, iar pe aiurea nu-i exclus să se facă de acum înainte. În fața acestor stări au plecat mulți și dintre ceice puteau să rămână, iar alții Ne cer mereu să-i lăsăm și pe ei să se ducă. Noi știm însă ce înseamnă un preot pentru satul său, pentru turma credincioșilor, pe care trebuie s'o păstorească. De aceea ne împotrivim din răspuțeri și căutăm să oprim, cu toate mijloacele, pe ceice și-au pus gândul să plece aiurea. Ne-ar plăcea însă să Ne ajutați și voi la aceasta și anume prin ajutorul, ce înșivă puteți oferi celui ce vă este, ori are să vă fie păstor.

În amănunte nu intrăm. Am ridicat numai gândul și încă anume în pragul sf. Paresimi — când atâta dar așteptați dela Domnul prin mijlocirea preotului —, lăsându-Vă ca înșivă să chibzuți, iubiților mei fii sufletești, asupra felului cum ar fi bine să împliniți, în împrejurările schimbate, și față de părintele vostru sufletesc, porunca iubirii, menite a vă așeza la judecata din urmă la dreapta Mântuitorului“.

Reculegere spirituală la Sibiu. Studenții dela Universitatea din Cluj-Sibiu au ținut exerciții spirituale la parohia I sub conducerea pâr. *Pompei Onofrei*, în zilele de 22-23-24 Martie crt. Iar în 25 Martie crt. în ziua Bunevestiri, a avut loc cuminecarea generală.

În decursul exercițiilor a vorbit pâr. Onofrei cu o putere convingătoare admirabilă, îndreptând tineretul universitar spre o dreaptă conduită morală și creștină, chemându-l la bine. Omul — spunea Dsa — trebuie să se reculeagă sufletește departe de lumea aceasta, pentru a gusta dulceața spiritului și a se apropia cât mai mult de Dumnezeu.

Sunt mulți savanți, cu gura plină de știința

și descoperirile lor, însă având la baza la trufia, ei nu știu ce va să zică: a trăi vie și adevărată, familiară și creștinească. Acești invoacă fel și fel de motive — că nu au timp pentru a se reface moralicește.

Isus Hristos a spus: „Eu totdeauna aveghiat ca Apostolii mei să se poată odihni pentru a se reface sufletește“. Mai mult ajung un adevăr înțeles cu desăvârșire, decât o mândrie de hotăriri ingenioase și o mie de gânduri strălucitoare. Calvarul Crucii lui Hristos schimbat lumea într-o școală de eroism.

Apostolii săi au fost uciși și popoarele s'au convertit. Mulțimea necredincioasă și păgână s'a convertit la glasul lui Iisus pe învățăceii săi.

Drept încheiere Pâr. Pompei Onofrei accentuat că omul, și în special tineretul, trebuie să se înarmeze cu virtutea cea curată și să nu șovăiască a mărturisi adevărurile credinței și Divinitatea. — Numai cine se luptă pentru credință, va fi încoronat în cer. — (Ag. *Popa — Oradea*).

Nu-i vom uita...

Crâmpee din calvarul trașilor robii

Ne este gândul și inima la ei. Fără încetare și fără liniștire. Durerea lor e și durerea noastră. Ne dăm seama însă că n'o putem cuprinde și n'o putem trăi în toată grozăvia ei cotidiană. Ci partea covârșitoare a eroismului unui întreg popor de martiri e sortită să rămână neștiută, sporind doar imensul patrimoniu de suferințe pe care-l închide, în vistieria sa, ca pe cea mai scumpă dintre comoari, istoria românească.

Datori suntem însă să strângem măcar ceea ce știe și se poate din crâncenile cercări și să însemnăm măcar numele celor mai bravi și mai greu încercați, câte ne ajung spre știință. Pentru viitoarea cronică a măririlor românești. — Și din aceștia, numai pe câți ne îngăduie spațiul redus al gazetei. Pe cei mai dragi, în primul rând, pe cei cari ne sunt mai aproape: pe *preoții noștri*, ca

FOIȚA „UNIRII“

„Mergeți, vestiți evanghelia!“

Considerând sublimitatea misiunii de a „*vesti evanghelia*“, imensa răspundere ce avem ca să frângem pâinea celor flămânzi, scriu acestea urmând cuvântul Apostolului neamurilor, care spune clar: „*Credința este din auz, iar auzul din cuvântul lui Dumnezeu*“ (Rom. 10. 17).

Fericitul părinte Papa *Benedict al XV-lea*, recomanda predicatorilor Romei pentru postul mare, să aibă în vedere, la predicarea cuvântului lui Dumnezeu, următoarele principii:

1. „Materia predicii să fie bine prelucrată și în ordine clară, să aibă legătură, pentru că numai așa va fi mai ușor înțeleasă de ascultători.

2. Predicatorul să aibă în vedere, înainte de toate, *folosul sufletesc* al ascultătorilor. Să nu se gândească prea mult la luminarea minții, ci mai ales să caute a influența modul de lucrare și de a îndrepta viața, dând soluții practice, pentru că ascultătorii adeseori nu sunt în stare să tragă înșiși concluziile practice din învățătura primită.

3. Chestiuni prea gingașe de filozofie,

istorie, cu atât mai puțin de politică, nu-și au locul pe amvon.

4. Dacă se combat rătăcirii moderne, combaterea să fie urmarea logică a adevărilor expuse clar mai înainte.

Să nu predice poporului altceva decât pe Hristos, și încă pe cel Răstignit!“

Mai declara fericitul Părinte, că abuzează de amvon predicatorul, tratând chestiuni profane, cari ar putea produce între credincioși „*pricinile*“, de cari se plângea sf. Pavel în epistola primă către Corinteni (I. 11-12).

De asemenea considera fericitul Părinte nepotrivit faptul, ca predicatorul în loc de a cita din sfânta Scriptură ori din sfinții Părinți, se folosește de sentințele cutărui... autor profan, care se prea poate să aibă vreo însemnătate literară ori istorică, dar religioasă ori morală, prea puțină.

Se recomandă, ca predica să nu fie prea lungă. Mulți sfinți Părinți proeminenți considerau predica prea lungă ca o greșală.

Sf. Francisc de Sales d. e. prețuia mult predicile scurte, iar sf. Francisc de Assisi a prescris predicatorilor din Ordinelul său predici scurte, motivând aceasta prin cuvintele: „*Cu cât vorbește mai mult predicatorul, cu atât reșin mai puțin ascultătorii. Cu cât va fi mai recules, cu atât va fi mai cu efect predica*“.

Sunt firește și excepții. Fost-au predicatori, ce-i drept că izolați, cari au ținut pre-

dici foarte lungi și totuși poporul nu se părăsea de ei.

O excepție unică a fost Mântuitorul Isus marele Învățător. Mulțimea popoarelor stătea zile întregi ascultându-L fără de a obosi. „*Lă-mi este de popor, căci tată de trei zile sunt cu mine și n'au ce mânca*“ (Mrc. 8. 2). Uita mulțimea și de mâncare, încât Mântuitorul a trebuit să înmulțască pâinile, ca să sature și trupește.

Sf. Ioan Capistran și Sf. Anton de Padua încă erau ascultați cu mult drag, de zeci de mii de oameni, sub cerul liber. Ambii aveau darul minunilor și al limbilor ca și Apostolii în ziua Rusaliilor. Ei predica în limba latină, și în cazuri singuratică, erau înțeleși de unii dintre ascultători în limba maicii lor. Acestea sunt însă excepții rare.

În ce privește combaterea ereticilor, Sf. Francisc de Sales e de părerea, că nu e bine să-i ataci în predică, spunând: „*Celce predici cu dragoste, vorbește îndeajuns contra celor de altă credință, deși nu-i atacă nici cu un singur cuvânt*“.

Tot astfel nu e la loc să te răfuești, ori să vatemi pe adversar, în predică, cu atât mai puțin a face politică ori a ceti extrase din ziare.

În ce privește pregătirea, predicatorii experți dau sfatul că aceasta să înceapă să se mai din vreme, chiar „*din ziua de Luni, adevă-*

ca rămas neclătiți lângă altare, în fruntea turmei credincioase, să înfrunte batjocuri, bătăi și moarte. Se știe că ei au fost și sunt isbiți cu precădere de către asupritori, fiindcă ei sunt supremul razim al sufletului românesc în robie.

În „România Nouă“ (6-1-41) d. Onisifor Borcea — care se arată bine informat și cunosător al împrejurărilor — publică o serie de nume de preoți din județele Satu-Mare și Năsăud, însoțindu-le cu o seamă de lămuriri care aruncă lumină și asupra situației celorlalți, din județele pe care nu le-a putut cerceta. „Az oláh popák (popii valahi) — scrie — au avut și de astădată să îndure cele mai grele prigoniri. Nu este sat românesc al cărui preot — în cazul când nu s'a refugiat la timp — să nu fi fost ridicat de acasă și supus unui interogator sever... Faptul că un preot român a dat locuință unui ofițer român a fost calificat act de înaltă trădare față de statul maghiar. Au fost arestați, maltratați, bătuți și hărțuiți următorii preoți din jud. Satu-Mare :

Brâncoveanu Alexandru din Pomi; Buteanu Aurel din Săcăleşeni; Barbu Vasile din Borlești; Coza Coriolan din Pribilești; Lenghel Teodor din Lucăcești; Pinteș Valentin din Săltung; Cherecheș Ștefan din Șomcuta; Prof. Sălăgean Gh. din Abrud Sat (plasa Baia mare); Marica Felician din Fărcașa; Mihalca Gheorghe din Tămaia; Ardelean Nic. din Valea Chioarului; Bota Valeriu din Remetea Chioarului; Ghețe Vasile din Varaiu; Baști Vasile din Tătărești. — Din județul Năsăud preoții: Butuza Pavel din Sărata; Buta Nichifor din Domnești; Feier Ioan din Buduș; Pop Ioan din Blăjenii-de-jos; Bălan Iuliu din Blăjenii-de-sus; Lazăr Vasile din Șieu Măgheruș; Lazăr Ioan din Arcalia; Baciș Virgil din Chintelnic; Bărsan Ioan din Lechința; Cădea Valeriu din Chintelnic; Sonea Vasile din Herina; Șomeșan Ioan din Șieu-Cristur; Lemeni Ioan din Șirioara.

Hărțuirea preoților dela un comandament la altul a durat săptămâni întregi. În cele din urmă, cu toate investigațiile făcute, nu

s'a putut dovedi vinovăția de înaltă trădare a preoților. Totul s'a făcut cu scopul de-a șicana, descuraja și amări, pentru ca să-și părească în cele din urmă credincioșii.

Intr'o măsură oarecare, Ungurilor le-a reușit planul. Unii din preoți s'au refugiat, însă cei mai mulți au rămas pe loc, cu riscul de-a fi împușcați de Unguri în fața bisericilor românești, ai căror slujitori sunt. — Nimic nu i-a putut intimida și abate din calea ce și-au croit. „Biserica românească și credincioșii, în primul rând. Pe urmă venim noi“, — ziceau preoții.

Mulți dintre ei, când s'au văzut din nou lăsați la casele lor, au plâns de mândria că în rândurile celor mai viteji fii ai neamului, cunoscuți și necunoscuți, au avut și dâșii partea lor de suferință, stând neclintii la postul datoriei și luptând cu toată credința sufletului lor.

Azi sunt îngrijorați cei cari au scăpat cu viața. În durerea ce le cernește sufletele, au totuși o singură mângâiere: aceia că jertfa vieții lor ca și a tuturor, e pentru mărirea neamului, pentru desrobirea fraților subjugăți. Bucuria nădejdei că cel mai scump vis al nostru ca neam, va izbândi în urmă, le usucă lacrimile de durere. — Ei știu foarte bine, că toți trebuie să ia parte activă în lupta pentru redobândirea Ardealului, fiecare în felul și după puterile lui.

Toată nădejdea lor e numai la poporul ce-l păstoresc. — Și acestui popor ei își fac mărturisirea cea mai sinceră, cea mai curată; dela el nădăduesc o mângâiere, un singur cuvânt ca să poată îndura mai ușor prigoana străinului. — În mijlocul poporului robit azi, așteaptă împlinirea celui mai scump vis — de a-și vedea pământul drag și desrobii. — Acolo, în Ardealul răpit, singuri preoții au iubirea poporului care să le sprijine curajul, să le sfințească munca grea, depusă în slujba celui mai mareț ideal.

Câteodată cinstiții preoți, doborâți de suferințe morale, ingenuchiază aproape învinși pe drumul greu al datoriei. — Dar din toată suferința se înalță apoi o putere nouă, care

le dă curaj. Atunci pornesc mai departe cu mai multă încredere în ei, în bunătatea și dreptatea dumnezeiască: *este nădejdea sfântă că la capătul tuturor suferințelor e învierea dreptății.*

Drumul spre izbândă, Dumnezeu ni-l pregătește prin grele încercări, pentru ca să merităm izbânda râvnită cu atâta sete“.

Două telegrame. Din prilejul jubileului de 50 de ani al „Reuniunii Femeilor Române Unite“ din Blaj, printre altele, s'a trimis o telegramă omagială Sfântului Părinte din Roma, iar alta Ministrului Cultelor și Artelor din București.

Dela Vatican s'a primit, prin I. P. S. Mitropolit Alexandru, răspunsul telegrafic pe care-l redăm în românește :

Augustul Pontif, adânc mișcat de omagiile filiale, mulțumește și binecuvântă din inimă atât pe Ex. Voastră cât și pe femeile Catolice române, dorind ca din ocazia jubileului asociațiunea să iee proporții cât mai mărețe în vederea unui apostolat creștin.

Cardinal MAGLIONE

Dela Ministrul Educației Naționale, Cultelor și Artelor s'a primit telegrama :

Mulțumesc Reuniunii Rom. pentru urări și fac la rândul meu cele mai sincere urări pentru prosperitatea acestei vrednice instituțiuni

Ministrul Educ. Instr. Cult. și Art.
General ROSETTI

La comemorarea lui O. Goga

„Venii, venii!... Căci adevăr zic vouă : Ori vă mutați hotarul mai departe, Ori veți muri cu trupul frânt în două!“
(O. Goga).

Intr'o conferință ținută în cadrele Asociației Refugiaților, la Blaj, Păr. D. Manu examinând cauzele dezastrului nostru național, a constatat că una din acestea este ruperea legăturilor cu trecutul.

De fapt, trunchiul neamului românesc a

mult timp înainte de ziua pusă să se fiice tema, pentru ca în decursul săptămânii să se poată îndeajuns medita asupra ei.

Asupra aceluia, care întrelasă pregătirea pentru ultimul moment, prea ușor se poate implini dictonul: „*Qui ascendit sine labore, descendet sine honore*“!

Pregătit conștient, preotul să-și pună întrebarea: *Oare acesta este cuvântul lui Dumnezeu?* Iar după ce se va întoarce în camera sa, din nou să se întrebe: *Am propovăduit într'adevăr Cuvântul lui Dumnezeu?* Pentru că: *Predicatorii să nu caute a plăcea, ci a fi de folos. Cu vorbe înflorite nu se convertește, nici nu se îndreaptă nimeni. Dumnezeu nu aprindește vanitatea.* (Sft. Alfons de Liguori).

E foarte recomandabil apoi, ca predicatorul să se acomodeze mediului și locului, și unde vorbește. Să nu-i fie intonația odată ca tunetul, iar în momentul următor abia șoptită.

Să nu vorbească în „limbă“ neînțeleasă ascultătorii, doar sft. Pavel, deși grăia în limbi, precum însuși mărturisește: *„Mulțumesc lui Dumnezeu, că grăesc în limbi mai mult decât voi toți“*, totuși susține: *„Ci în biserica mea bine voesc a grăi cinci cuvinte cu mintea mea, ca și pe alții să-i învăț, decât mie de cuvinte în limbă“* (neînțeleasă ascultătorii). (I. Cor. 14.18-19).

Străbatem vremi într'adevăr primej-

dioase. Privind la celea ce s'au petrecut și se petrec în jurul nostru, să ne fie un serios „*memento*“. Să nu perdem timpul prea prețios, ci făcând chestie de conștiință, să apreciem după merit cinstea mare, sublimă și de o răspundere așa de grozavă, impusă nouă de Învățătorul lumii, de a propovădui evanghelia, pacea și iubirea între oameni.

Și încă ceva: Să credem cu toată puterea convingerii noastre, că: *„verba movent, exempla trahunt.“* În consecință să nu predicăm apă și să bem vin...!

Pr. Petru Domșa

Marii vinovați

„Dacă nu am fost puternici în fericire, — să nu fim lași în durere.“ (N. Iorga).

Temă la ordinea zilei: decăderea tineretului școlar. Cauzele acestei decăderi, — profesorii, părinții, și, cu aceasta s'a terminat cu explorarea migăloasă a cauzelor.

Să vorbim răspicat: pe lângă cele de mai sus, noi credem că în locul întâi și cele mai grave cauze ale destrăbălării morale a tineretului, sunt următoarele:

1. *Organizațiile politice*, toate, în bloc. Grozava răvășire a sufletelor, acestora se datorează. De pestilențiala distrugere morală, ba

și materială a acestora, nu au scăpat nici tinerii, nici bătrânii.

2. *Presa*. Toată lumea a făcut gazetărie, chemați-nechemăți. Fiecare a scris cum și ce i-a pofțit capul și inima, după cum era porunca dela mai micii sau mai marii politici.

3. *Literatura pentru tineret*, inexistentă, începând cu cei dela grădinița de copii până inclusiv la cei din Universitate. De hrana morală și sufletească a acestui tineret nimeni nu s'a interesat, nici scriitorul român, nici marii pedagogi de cari e plină țara și școala și nici organul tutetar al tineretului, *Ministerul Educației și Instrucției*.

4. *Societatea omenească*. Ce brumă de trudă și dragoste se va fi pus în școală pentru tineret, a fost complectamente anulată de aceasta onorată societate, oridecâteori și oriunde a venit cu ea în contact tineretul.

5. *Ministerul Educației și Instrucției*, care se intitula atât de frumos, dar care s'a desinteresat aproape complet de educația tineretului. Doriți o dovadă? Pofțim: cercetășia și străjeria nu aparține nici inițiativei și nici patronajului, sau chiar conducerii acestui Minister al tineretului. De ce? Fiindcă s'a desinteresat de educația tineretului în așa fel, încât oameni în afară de școală s'au socotit că au ei o chemare dacă Ministerul nu a socotit de o mândrie a sa a se ocupa de timpul și sufletul liber al copiilor, în și mai

crescut incontinuu, și generații după generații au trăit mânate de același vis de veacuri. Nu visuri noi, nu streine izvoare de viață națională au adăpat generațiile dinainte de războiu. Visul de mult visat, izvorul vechilor noștri eroi, vechiului nostru pământ, a ținut strâns neamul acesta în unirea ce cimentează și oțelește națiunile.

Ajunși însă la visul împlinit, ca și când s'ar fi terminat misiunea ce trebuie să o aibă în lume neamul nostru — misiune ce abia atunci ar fi început — am cam uitat de glia atât de dragă strămoșilor noștri; amintirea sângelui vărsat de eroii neamului a slăbit tot mai mult și ne-am îndepărtat de ceea ce era mai specific românesc, adăpându-ne din izvoare ce nu aduceau apa prea din adâncuri. Cântecetele naționale, ce făceau să tresară cele mai intime fibre ale inimelor noastre, au fost înlocuite, iar cele păstrate (de ex.: „Trei culori“) au fost încadrate într-o solemnitate ce înăbușea spontaneitatea noastră românescă. Poezia națională în ultimul timp era închinată mai mult celor vii, care nu ne-au dat nimic. Eroii noștri i-am uitat, și comemorările lor trebuiau să fie mai mult osanale pentru conducătorii vremii. Amintirea jertfei lor nu ne încălzea atât, încât să fie un imperativ de unire. Ba chiar am început să avem mai dragi alte chipuri decât acelea ce de veacuri ne indicau o menire spre care să ne îndreptăm.

Am părăsit cântecetele, am pus la o parte eroii, ne-am bătut joc de țărani, am neglijat rădăcina vieții noastre naționale, căutând, lipsiți de cinste și de pietate, flori ce nu se nutreau din seva solului românesc. Iar când s'a început o oarecare apropiere de sat, n'a fost o mișcare desinteresată, după cum numai un fast a fost și tricolorul ee-l îmbrăcam peste costumele naționale. Sângele ce a nutrit trupul neamului timp de douăzeci de veacuri, în ultimii ani nu l-am lăsat să ne mai scalde îndeajuns vinele. Așa că să nu ne mirăm

mai ales în afară de școală. Realitatea aceasta este și nu invers, cum vor cerca unii să se spele pe suflet.

Deci, până nu se vor îndrepta și anula cauzele arătate mai sus, înzadar vom acuza dascălimea, școlile și părinții. Indreptare nu poate fi, fără extirparea acestor rădăcini putrede și veninoase. În ce privește dascălimea, țin să adaug, că până când apasă pe umerii lor greutatea traiului cu noianul de mizerii, nu poate exista în sufletul nici unuia *libertatea mesianismului, a bucuriei de a munci.*

Cu oameni nedreptățiți sistematic, cu ultragiați ai dreptului la pâine, cu factori anulați din elementarele lor drepturi, — mai ales când e vorba de dascălime, nu se poate concepe o redresare nici a tineretului și nici o senină împlinire a obligațiilor.

Tot astfel și preoțimea.

Soarta națiunii o prepară dascălul și preotul. Cu preoți lăsați în colbul mizeriei satelor, cu dascăli păcăliți în poezia sufletului lor, nu se poate face nici educație, nici consolidare, iar azi, nici pacificarea sufletelor.

Dorim sincer îndreptarea lucrurilor?

— *Să se pună în scaunul de domnie morală și materială preotul și dascălul.*

Pentru acești factori, niciodată nu s'au găsit mijloace bugetare și morale de apreciere și cinstitire, — de critică și hulă, s'au găsit totdeauna.

Valeriu Bora.

dacă în momente de încercare — și n'au fost acelea cele mai cumplite ce le-a cunoscut istoria românească — n'am știut ce să facem, și n'am avut tăria pe care eroii morți au dovedit-o de atâtea ori, iar barzii stinși au cântat-o așa de frumos.

Tot de aceea și poezia lui Alexandri, Eminescu, Coșbuc, și mai ales lui Goga, — devenită o diletantă urechilor noastre — a ajuns acuma o tristă realitate. Poate, dacă am fi continuat să o simțim din inimă, să-i ascultăm îndemnul și să-i împlinim dorința de a privi mai mult spre glia și țărantul nostru, spre râurile și munții noștri, spre năvalnica clocotire de simțiri românești, n'am fi ajuns ca să ne vedem iarăși în situația de dinainte de războiu. . .

Telegrama ce anunța fiecare școală să facă la 1 April comemorarea lui Goga, cred că a fost un început de încopciere a prezentului nostru național, cu genuinul românism din trecut. Inițiativa trebuie continuată, căci numai încălziiți de ceea ce găsim la noi acasă, exprimat de autentici reprezentanți ai sufletului românesc; numai împinși de avântul valorilor noastre de veacuri și legându-ne cu trecutul, vom putea să ne cimentăm ca națiune.

E. Popa

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat al Clujului a făcut mai nou următoarele numiri: *Alex. Nossă* din Tihău, la Chondrea; *Alex. Paul* din Lelești, la Borșa-Cluj; *T. Cernucan* din Zalha, la Cristolțul-Mare; *Aurel Socaciu* din Rusul-de-jos, la Rușii-Munți; *Atanasie Oniga* din Groși, la Suciul-de-jos; *Victor Varga* din Bercea, la Sâncraiu-Almașului; *Gavril Crișan* din Sântu, la Dămuș; *Ioan Brânzeu* din Oroșfaia, la Brădești; *Mihai Roșca* din Crăciunești, la Coroiu; *Ioan Maior* din Hărtău, la Sântana, *Iuliu Moldovan* din Comori, la Ierunteni. — Au fost numiți parohi: *M. Borgovan* la Batin; *Gh. Cergeli* la Bula; *Dumitru Poptămaș* la Sânmărtinul-de-Câmpie; *Beniamin Maior* la Suseni, iar nouhirotitul *Vasile Vasile* admin. paroh. la Apalina.

— Ven. Ordinariat al Maramureșului: *Andrei Medveczky* din Sighet, a fost numit vicar general substituit pentru Ruteni, *Victor Stefiu* din Vișeu-de-sus, a fost numit vicar foraneu pentru Maramureș; *Titus Berinde* din Sighet, a fost promovat protopop districtual; *Aug. Caba* din Someș-Gurusleu, a fost dimis pentru eparhia Lugojului; *Ion G. Mihaly* din Apșa-de-mijloc (eparhia de Muncaciul), a fost numit la Ocna-Șugatag; *Alex. Benea* din Halmeu, la Someș-Guraslău; *Ștefan Zetea* din Petea, la Chilia, iar *C. Cavași* din Boghiș, a fost dimis pentru eparhia Oradea.

Danți marinimoase. E cunoscută starea precară a Seminarului Teologic din Blaj și lipsa ce o are de ajutoare din afară pentru întreținerea clericilor. Ultimele danii ce s'au făcut în acest scop — prinse în ordinea în care au sosit — sunt celea ce urmează: *Basil Biriș*, funcționar la Ol. Arhiepiscopalean: 3000 lei; Districtual protopopesc *Aiud*: 2300 lei; — Vicariatul *Făgăraș*: 759 lei; — Reuniunea *Mariană Copăcel*: 2000 lei; — Parohia *Porumbacul de Jos* (vicariatul de Făgăraș): 500 lei; — Păr. *Valentin Tămaș*: 500 lei; — Păr. *Dr. Romulus Mîocu*: Petroșani: 6000 lei; *Emil Pop*, Petroșani: 6000 lei. De prisos să se spună că tuturor li-se aduc cele mai călduroase mulțumite din partea celor ajutorați.

Deprinderi sufletești. La *Beiuș*, dela 21-23 Martie, s'au ținut exerciții spirituale cu e-levele dela liceu și școala normală, predicând Păr. *I. Vultur*, prof. la Blaj, care a mai ținut și 3 conferințe la biserica parohială. Păr. *Hirfe* a condus exercițiile spirituale la liceul de băieți, între 26-29 Martie. — La *Aiud* au săvârșit aceiași operă duhovnicească pentru elevele Gimnaziului defete, între 24-26 Martie, păr. *Eugen Popa*, iar la Liceul de băieți între 29-31 Martie, păr. *T. L. Chinezu*, ambii profesori de teologie la Blaj.

Praznic luminat la Aiton. Fruntașa parohie. *Aiton* (distr. Turda), în zilele de 22-25 Martie c., a

Tipografia Seminarului Blaj.

a avut parte de bucuria curată a unor *sfințe mici uni populare* ținute la vreme potrivită. Cuvântul Domnului, în acele zile bogate în haruri, l-a vestit păr. *Dumitru Neda*, canonic mitropolitan. S'au apropiat de Sf. Taine cam 900 de persoane din loc și din satele învecinate. La ascultarea spovedaniilor au dat ajutor, ziua și noaptea, păr. *Ion Tălănuș* preotul local, precum și păr. *Vasile Lupu* din *Șpăceni*, păr. *Iacob Mărgineanu* din *Rediu* și păr. *Sanislav* din *Ceanul Mic*. — Lăudat să fie Domnul pentru toate!

Locale. Dumineca viitoare, a Floriilor, va predica, în catedrală păr. *Dr. Ioan Cristea*, rectorul Seminarului Teologic.

— Duminecă, în 23 Martie c. după Sf. *Ștefan* din catedrală a conferențiat în sala de gimn. a liceului de băieți „Sf. Vasile cel Mare“, d. *Nicolae Negruțiu*, insp. gen. școlar, tratând, limpede și temernic, problema conștiinței creștine.

— Dumineca trecută corul mixt „Iacob Mureșanu“, condus de maestrul *F. Hubic*, a dat, în Palatul Cultural, un admirabil concert, în favorul refugiaților. Lumea multă și aleasă ce a luat parte la această manifestare înălțătoare a rămas încântată.

— Atât la Academia Teologică, cât și la toate celelalte școli ale Blajului comemorarea lui *Octavian Goga* s'a făcut făcut cu toată solemnitatea, participând elevi și dascăli împreună.

„Reuniunea Mariană“ din Copăcel. Înființată în 1938 de păr. *Dr. Leon Sârbu*, și condusă, acum de păr. *Dumitru Sălăgean*, „Reuniunea Mariană“ a femeilor din *Copăcel*, în cadrele unui program select și bogat, și-a ales în 25 Martie c., (Bunavestire), noul comitet, după cum urmează: *Maria Șerban*, președintă; *Otilia Trifanov*, secretară; *Lucreția Șfletea*, asistentă I; *Elena Dragotă*, cassieră; *Maria Gh. Grecu*; *Eugenia R. Manta*; *Elena M. Streza*; *Maria A. Cristian*, membre, având în deosebită grijă curățenia și împodobirea sf. biserici; *Maria N. Sin*; *Măcinica Pop*; *Ludovica Mănea*; *Măcinica I. Lup*, membre însărcinate cu cercetarea și înnoștințarea preotului despre bolnavii din comitat. Numărul total al membrilor din Reuniune se ridică la 56. Noul comitet și-a fixat programul de activitate pentru viitor, în care, pe lângă sfințirea proprie a membrilor, îngrijirea Sf. biserici și-a bolnavii, multă atenție se va da reușitei colectelor, ca cele „misionară“ și pentru „Ajutorarea Seminarului Teologicilor din Blaj“.

Bucurie sfântă la Obreja. De praznicul *Bunavestire* din acest an, la *Obreja* din apropierea Blajului a fost bucurie mare și sfântă. Au fost praznice sărbătorește în „Reuniunea Mariană“ locală șapte zeci de membre. Înființată de păr. *Iuliu Bosoiu*, acum protopop distr. la Blaj, și cărmuită de *P. Augustin A. Pop*, egumenul sf. mănăstirii dela *Obreja*, această reuniune e printre cele dintâie din satele noastre. Pregătirea sufletească a membrilor reuniunii pentru sărbătoarea pomenită a făcut-o *P. Iosif Bal*, ieromonah, iar actul solemn al primirii în reuniune l-a săvârșit păr. *Livia T. Chinezu*, prof. de teologie în Blaj.

Evreii de religie mozaică — amăsura nui recent decret-lege, publicat în „*Monitorul Oficial*“ — nu mai pot trece la nici un alt cult. Motivarea acestei dispoziții, care nu e în spiritul evangheliei, d. gen. *Radu Rosetti*, ministrul instrucției, educației, cultelor și artelor, precizează: „Fidelitatea a Neamului nostru trebuie ferită de amestecul cu sânge evreesc. Evreii au astăzi posibilitatea ascunderii originii lor etnice, prin trecerea de la cultul mozaic la religiunile noastre naționale. Spre a împiedeca aceste infiltrațiuni în comunitatea noastră națională, este necesară modificarea textului art. 44 din legea pentru regimul general al Cultelor în sensul că evreii de religie mozaică nu pot trece la nici un alt cult.“

PAROHIA DIN JOS A BLAJULUI

AVIZ

Se aduce la cunoștința celor interesați că, în ziua de 13 Aprilie 1941, ora 11 a. m. se va ține *licitație publică* pentru *arendarea grădinii* (proprietatea parohiei), situată în Blaj lângă d. Anușcă. Licităția se ține în localitatea băncii „*PATRIA*“ Blaj.

Cei ce doresc să participe la licitație, înainta oferte în scris Oficiului parohial, iar licitația va continua verbală după deschiderea plicurilor.

Curatorul Bisericesc al parohiei din jos.